

ԱՌՊԵՅԻՆ, ԲԱՆԵՅԻՆ, ՏՆՏԵՍԻՅԱՆ ԵՒ ԲԱՆԿԱՐԱՆՈՒԹՅԱՆ

U 29. U 3 t v

Ստանձից Սուրբ Սահակեան վարժարանին քըննու
թիւնը :

ԲԵՂԱՔԱԿԱՆ

ԱՐՏԱՔԻՆ ԼՈՒՐԵՐ

ԳԼՈՒԽ Է : Պատժածորայնութիւնք : - Ցաւալի
դիպումս մը : - Հնդկէի պարտաստութիւնն ր :
ԸՆԳՂԻԼ : Խորհրդարանի փոսթք : - Խորպէշայ
այլ քաղաքսն անկարողութիւնս ց փոյրդ առա
ջարկն ած օրինակ իրը : - Քաթիլուսն դէմ յաղ
թութիւն մը :

ԱՆՍՏԻՄ - Կոչուի անողնաթեւան վիճակը - ՍՈՒ
Ճառասանի մէջ խառնութեան երեւոյթնիր ։
ԳԼԵՄԵԼԱ - Օրէնհագու բիլի գոնքին մատնիլը ։
Ի ՏՆԱԼԱՆ - Լսողորդութեան կըլլող գաղթականաց
խմբիլը բրտեւոր հրաման ։
ՍՊԱՆԱ - Պաշտօնիկ փոփոխութեւն ։
ՄԻՆՅԵԱԼԼԻՆՆԻՆԻՒՄ - Դրամիր պաշտօնանիլը ։
ՀՆԻՎԱՍՏԱՆ - Պիլանդիլութեւ լիպագաւային ուխտեւ
կնիւղ ։

ԽԱՌՆ ԼՈՒՐԵՐ

ԲԱՆԱՍԻՐԱԿԱՆ

Ձեռագիրնիս. խաղարկութեան առաջարկութիւն մը և քանի մը հին ձեռագիրներու վրայ տեղեկութիւն:

U. S. 9. U. S. 1. U.

Ընդոյս 7 ին ուրբաթ օրը Սամա-
թիայ Սուրբ Սահական վարժարանին
մէջ երկրորդ բնութիւն մը եղաւ ի-
նեւրկայութեան բազմութիւնսու մնա-
կան անձանց, որոնք յատկապէս հրա-
պարուած էին անձամբ բնեւոր աշու-
կերտաց ուսման վիճակով: Հետեւեալ
յօդուածը, որ յիշեալ վարժարանին
վաղեմի աշակերտներէն մէկը յուզաբ-
կած է, բոլոր հանդիսականաց ունե-
ցած անկեղծ զօհուեալութեանը մէկ
յայտարարութիւնը համարելով, ար-
ժան էր համարինք հաստատել:

«Ազգային ուսումնական հաստատությունց մէջ անընդհատ շարունակութեան ու արդիւնաւորութեան հոգմէն» Ս. Սահակ Պարթեւ հայրապետին անուանը նուիրելով վարժարանն ալ խիստ բարեհամբաւներէն մէկն ըլլալով, ազգիս քաղցը ակնադիտութեանն ու համակրութեան իրաւամբ արժանի է։ Բնօրին կրնան անտարակուսել տարայայտներ համարուիլ այս վարժարանին բնութեան հանդէսները, որ իւր տաանամեայ փառաւոր ընթացքին մէջ զեցամեայ կամ տարեկան բաղմարդիւն քրտանցը խոյրերը մտադիր կը նուիրէ ազգիս, ինչպէս որ այս անգամ ալ մարտ 6-ին ուրբաթօրը իւր անհրաժեշտ սրբաուցը համեմատ յիսուելի չափ ուսումնական եկեղեցոյ յատուկ և աշխարհականաց առջև որոնք յատուկ սովմակներով հրաւիրուելէն) շքեղ հանդիսին կատարեց, բննաց շրթանց կեցիւ բառին յաճախ սրտաբերութեամբ ։

“ Հանդէսին մէջ գլխաւորապէս առ

Մեծապատիւ Սուրբ Թովմայի տէրութեան
 մեծապատիւ ուշք դարձեց փորձարանին
 յարմարեալ բարեկարգութիւնը ու ու
 գինն ու սանտոյցը. յառաջդիմութիւն
 թիւերը եւ աղքատիկ մանկանց բերնոց
 անտրիական հասակներուն մէջ ունե-
 ցած զարգացման որամագրութիւ-
 նը :

« Գլորացա ՚ի հիմնարկութե անտի մեր գերերջանիկ և Սրբազան Սահակ Պարթևե հայրապետին ծաղկեալ դաւադանին յեղեալ, նորին օրհնածիր աւոյն առաջնորդութեամբ ու արիւնկան սգեոյն աղնիւ ղգացողութենէն բըր սրտին մէջ կրելով, աստուածպաշտութեան, ուսում քնարարութեան և արգասիրութե գեղեցիկ ուստերը ձեռքեր բռնած, անկէհեր և մեծարայլ յարունակէ իւր ընթացքը մինչև հիմա, և ասկէց ետքն ալ անշուշտ պիտի շարունակէ ամեն դժուարութեց և արգէլքնեքու յարթելով: դրժուսութիւն կամ արգէլք կ'ըսեմ ընդհանուր առմամբ դպրոցիս ծախուցը և երեքին տնօրէնութեանը մասին: Բայց աստից, դահլւթիւն (չստուծոյ, մինչեւ դարձր, ամենամիտը խաղաքուում մը անհրաժեշտ է: չկրցան պատճառել) (Մշտ իւր օրինաւոր և ընտիր մանտանդ էրեւելի վարժարանի մը վայելուչ բարեկարգութեաններով, օր քան զօր իւր սիւնելի ազգին և այլոց ազգաց եւս հաւնարութեանը արժանի եղաւ: ինչպէս նորմն ալ 1844 ին փետրուար ամսը ան փառաւոր քննութենէն յայանի կը բնութեն, ուր բարձրագոյն նախարար երաւ մեծ մասը ներկայ գտնուեցան, արգարեւ քանի միլիթարութիւն է ղղէիս, երբ իւր ասանկ կարգաւոր ալ վարժարանի մը տեւողական ուսումը աղէմ ընթացքին անարժէի երբ մերթ ընթ մերթ իւր ականջ երբ կը բաղկեն, Գլորացիս հաստաութենէն ՚ի վեր մտադրութենէն է մեն կարելի միջոցները ՚ի գործ գնել և հետմեծե ուսմանց և լեզուաց տաւերմամբ աղբարտիկ մանկանց միտը մշակել ըստ արժանոյն, ասոր ալ որոցոյց դարձունենք անգամ մը աշերիս իւր սկզբաւորութեան այն սիւս տարինեուն, երբ տակաւին այլարանութիւն, թուաբանութիւն տշխարհագրական գիտութիւնները շարունակուէր միայն, Բայց ինչ իս շատ շանցաւ իւր մտադրութեա համայնայն Տաճկերէնի և Գլորգէնի շահաւոր լեզուաց ուսմանը ր գտրիւս և հետզհետե (Վրդիւն և լեզուն հանդերձ մաթմատիքան և երաժշտական գիտութեամբ րդիւցուց իր մէջը փորձ և հմուս սատուաց ձեռք, Բայց ասով ալ հ չլրտով, վերջապէս այս երկու րուանս միջոցը յունական մայր րբաւոյն ալ մշակութեանը ձեռնաւ ի եղաւ, որուն անորժէի պտուղուն քաղցրութիւնը արդէն սկսաւ զս վայելել: (Նշուշտ Սուրբ Սատիւան վարժարանը այս աղնիւ և րտակար ուսմանքներն ազգիս մէջ րածելու գիտաւորութենէն բնաւ չկ պիտի կենայ: Սերմն ասանկ ր ու ազգօգուտ գիտաւորութեան

Եւ ասանկ յարատեւ ջանքերու համար
արդովին շնորհակալ ըլլալու պարտաւ
որ չե՛նք միւ Քանդի Ի սկզբանէ հե-
տէ ոչ ջուալի փոփոխում մը և ոչ ալ
երկպառակութեան նշոյլ ցուցած է
երբէք, (Թէպէտ և ժամանակ ժամա-
նակի դուրսէն փորձեր ալ եղած են իւր
խաղաղութիւնը աւելու), այլ միշտ
իւր արգոյ վերատեսչաց անխնիջ ջան-
քով բերողանց ծառայութիւն մը կը
նէ ազգին, իւր բեղմնաւոր արգան-
դէն մինչև հիմա շատեր ծնած են և
դեռ շատեր աղպիտի ծնանիկ պաշտպան
Սրբազան Հօր օրհնութեամբ, ուստի
ջանանք մեր հագին ու սիրտը նորին
չնախարհիկ նպատէ հետ միացնելու,
որպէս զի այս վեժ ու միանգամայն
ապին ոգւոյն շնորհիւ ազգիս յաւեր-
ժական դարձածք մը հանդիսանայ, իւր
բարի նախանձաւորութիւնը չի կոր-
նցնէ և իւր հիմնական ոգւոյն աշ-
խարհ ու տեսլի անչէջ մնայ։ Բայց հա-
յուգեմ քիչ մը ամեն ողջմիտ և ազ-
գատէր անձանց ու շարքութիւնը ար-
ժեքնիկ վարժարանիս Թէ արդեամբ
և Թէ բանիւ հատուցած իրախոսա-
նացը վրայօք։ Դասնի հաստատութիւն
ներու համար քիչ մը ձեռնառութիւ-
նք մենացէս կը նպաստէ, և այս ալ
խորժեմ անհերքելի ճշմարտութիւն
նէն է մանաւանդ ազգային գարոյնե-
րու համար. և ասոր օրինակ կրնան
ըլլալ Աւստրալիան վարժարանաց ընկե-
րութիւնները ըստ ամենայն մասին,
որոնց յառաջադիմութեան ու զար-
գացման փառքը և համբաւը շատ ան-
շուշտ հասած է ականջնուս։ Բայց ես
ունիմ երբեք արտուել իմ ազգէն իրեն
քամ ջանիցը և քրիստոնէական գո-
նէրի պարտաւորութեանց կատարմա-
նք նայելով։ Ստահեմ, որ չի վեր-
դրներ երբէք իւր քաղցր ակնարկու-
թիւնը այս զարգացեալ վարժարանիս
ընդէն։ յիշելով ազգերնու տակաւին
ըլծութեան և գիտութեան կողմանէ
դեռնեալ վիճակը և հետեւադարձե-
լնուութեան և իրախոսանաց կա-
նու ըլլալ, ուստի խօսքս կը վերջացը-
եմ՝ յորդորելով իմ բարեմիտ ու ար-
դաւազակիցներս՝ ասանկ բաղձարկիւն
սրբաբանի մը հաստատութեանը և
ստաւադադիմութեանը ջանացող և ձե-
րնաւ ըլլալու։ 37

REPERCUSS.

ԱՐՏԱՔԻՆ ԼՈՒՐԵՐ

ԳԱՆՈՒՄ : Փետրուար 21 ին Սնկ
Լեւոն պաշտօնական լրագիրը երկար ցու-
ցակ մը կը հրատարակէ նորընտիր ծե-
րակաւոր անդամներու, դաւառապետ
ներու և տերութեան խորհրդոյ անդ-
նի անդամներու : Այս նոր ընտրուած
ներքին ծերակաւոր անդամներուն թի-
ւը 131 ի հասաւ : Յայտնի է, որ սահ-
մանադրութեան համաձայն այս թիւը
150 ը չի կրնար անցնիլ :
— Յաւալէ դիտուած մը կայսերա-

կան գերդաստանը և՛ մեծ սուգի մէջ ձը-
գեցէ : Պաշտօնի իշխանութեան որդի
Քամէրաթա երեսասարցի կոմսը ա-
տորձանակով ինքզինքը սպաննեց : Այս
յուսահատութեան գործը սրտի լուսն
պատճառեալ ջերմ տենդէ մը յառաջ
եկած է կրքուն :

Քամերալժա կամեր 26 - 27 տարե-
կան էր և լլիզա մեծ դքսուհւոյն թու-
ռքն էր:

— Պատերազմի պաշտօնեան արդէն
սկսաւ պէտք եղած պատրաստութիւն
ները ընելու այն մեծ հանդէսին հա-
մար, որ յառաջիկայ մայիսի 5-ին կամ
6-ին պիտի կատարուի Լիւպիտի զօրա-
նոցին մէջ մեծին Եւրօլէսնի դերեզ-
մանին շնորթիւնը ընցած ըլլալուն
պատմաւաւ : Կ'ըսեն թէ այս հանդէ-
սին ամեն ծախքերը բանակը պիտի վը-
ճարէ :

ԱՆԳՂԻՆ : Հասարակաց խորհրդա-
անին լիեարուար 18 նստին մէջ նա-
պագահ Սորո Տիւպէյ — Սթիւարտ-
հարցուց տերութեան պաշտօնէկը ,
թէ Լ'նգլիս մէջ առատաւանեալ քաղա-
քական փախաւտականերուն դուռը հա-
տուիլը կամ սղարութիլը օտար տերու-
թեանց կողմէն պահանջուած ըլլալուն
ուրը ստոյգ էր եթէ ասանկ պահանջ-
ունք մը եղած ժամանակը կառավա-
րութիւնը լինչ ընթացք պիտի բռնէ :
Կոր Սորո Լաւմէրթթէն կառավարու-
թեան բերնէն պատասխանեց , թէ օ-
տար տերութեանց կողմէն դեռ այս
լիս առաջարկութիւն մը եղած չէր ,
թէ որ ըլլալէ , Լ'նգլիս կառավա-
րութիւնը հաստատութեամբ միտքը
րած է որ բացէ 'ի բաց մերձէ :

— Իսրայէլացւոց քաղաքական ան-
արողութեանց վրայօր Լորո ճոն Բը-
րլի առաջարկած օրինադիրը հրատա-
րակուեցաւ : Եւ օրինադիրն մէջ թա-
ւած է , թէ քաղաքական պաշտօննե-
րու համեմտելու համար հրեանքէն պա-
նելուան իրողութիւն մէջ չի պարմե-
լարիս : Կապալին վրայ խօսքերը տրուի վեր-
լուին : Հրեական կրօնքը գաւառադ-
րերը յայտարարութիւն պիտի ընեն ,
հեռութեան և կեդեցւոյ կառավա-
րութեան վերաբերեալ քանի մը պաշ-
տօններու մէջ չի պիտի կրնան մտնալ ,
օրէնսդրական ժողովներու մէջ հաս-
տատեալ և կեդեցւոյ պաշտօններուն
ամբարհեղած ընտրութիւններուն վրա-
ք խօսելու իրաւութեք չի պիտի ունե-
ան :

— Գաղղիական Տէրա լրագրին փեշ
բութ ար 9/21 Թուոյն մէջ կը կարդանք,
որ հասարակաց խորհրդարանին փետրե-
ւոր 6/18 նախին մէջ՝ որտ ճօն լրտը
Տիպրդեղին պատասխանելով հե-
տեալ նշանակուածն արժանի խօս-
երը լսելու է որ Գաղղիոյ հետ վերջին
ստիճանի մոտեցում թիւն ունիք և
նոր հետ մէկտեղ կը ջանանք Արա-
պի խաղաղութիւնը անխլով պահե-
լու ճաշկատանին համար ալ անհշտ
ստիպելն է որ Գաղղիոյ հետ համա-
տե միտքան լրտանք բոլոր միանգա-
ցին կը կարծեմ որ Անգղիոյ կողմ
բութ թիւնը որչափ որ այս խնդրոյն մէջ

Հանք մը չունի, այսու ամենայնիւ պարտաւոր է այնպիսի գործ մը ունենալու, որով կարող ըլլայ բարեկամական խորհուրդներ տալու այն ամեն տեղերէն, որոնց մէջ գործունէութիւն մը ծագի, և համապատասխան պաշտպանելու որ և է օտար յարաբերութիւններու դէմ: Եւ այս նպատակին միանգամայն հասնելու պաշտօնական թղթակցութիւններով և բարեկամական խրատներով: Գ

— Բարեկամաց գլխէն առնուած լուրերուն նայելով՝ լինողիցեաց զօրքերը մեծ յաղթութիւններ ըրեր են հոն Բաքուներուն դէմ:

ԱՒՍՏԻՒԱ: Վ. Կոյսը կատարեալ առողջութիւն գտնաւ զինքնի մէջ է: Բանի մը օրովն է ի վեր բընիշի ներքին տունը տեղեկութեանց հրաւիրուած զանաքները:

— Բէշթէն (Ս) անախտոնի մայրաքաղաքը՝ 11/23 թուով կը գրեն լուրերով իր վրէժը:

— Կոյսի է, որ այս երկու շաբաթի ընթացքին (11/21) խառնութիւն մը պիտի ելլէր հոս, բայց կառավարութիւնը աշխարհութեամբ առաջին առաւ: Կոյսին թէ հինգ հարիւր հազար բռնուեցան նոյն օրը: Կոյսը բոլոր պահպան զօրքերը, որ այս օրերս ետեւէ ետեւ գործընդունող շատցած են, քաղաքիս փողոցները և Կանուրի ե. զերքերը բռնեցին: Կոյսը արշեւ դուրսը զօրաց հանդէս պիտի ընէ: Կոյսը կառավարութիւնը կուզէ խառն վարարներուն ցուցնել զանոց խորտակելու համար ունեցած մեծ զօրութիւնը, թէ որ քիչ մը շարժելու համար ձգտին: Կոյսին թէ Սամուէլ Անու ժէր անուն մէկը կաշառք առնելով լայնքաւ արշեւը սպաննելու դիտարկութիւն ունի եղեր: Գ

— Վ իշնայէն նոյն ամսու 14/26 ին Վ օտի խառն լուրերն կը գրեն:

— Կոյսը իսպառ կը պարտէր թէ խառն վարարները Բոմարին (Ս) անախտոնի մէջ՝ բերդին վրայ յարձակեցին քաղաքական բանտարկեալները ազատելու մտք, բայց աշխատութիւններն սլարապը գացեր է: Գ

ԳԵՐՍԱՆԻԱ: Պէտքէն անցեալ ամսու 17 ին առնուած լուրերը կը ծանուցանեն, որ Ֆրէստերը Օկիւստ

Օլտէնգերի մեծ դուրսը առջի օրը յանկարծակի մեռեր է առնուած ժամ մը 5 ին միջոցները:

Համառոցեալը 63 1/2 տարու էր, Զուհաստանի թագուհւոյն ալ հայրն էր:

Եւրոպոյ իւր որդին է Նիքոլաս — Ֆրէստերը — Նիկոլ մեծ դուրսը 26 տարեկան, որ 1852 ին Սաբա — լինելու պուրկի դուրսին աղջկանը հետ ամուսնացած է:

ԻՏԱԼԻԱ: Սիլանի Կալէլ լուրերով փետրուար 21 թուով կայսերական հրապարակումը մը կը հրատարակէ, որ Լոմպարդիայէն ելող և դուրս երկիրները գաղթական գացողներուն ահա շարժ և շարժական աստղագիտութեամբ քունիս գրուել կը հրամայէ:

Փետրուար 12 էն մինչեւ 22 Սիլանի մէջ բանտարկուած մարդոց թիւը 600 ի հասեր է:

Վ Երոյնիշեալ հրովարտակով յարբուսիս գրուած աստղագիտութեամբ 90 միլիոն աւստրիական լիրա եղեր է:

ՍՊԱՆԻԱ: Պէտքէն կոմսը հաւատարմաց շինութեանց պաշտօնները անուանեցաւ փոխանակ Սիլանոյ կոմսին:

ՍՒԱՅԵԱԼ ՆԱՀԱՄԻՐ: Նիկ Լօրքէն փետրուար 3/15 ին առնուած լուրերը կը ծանուցանեն, որ հատարակ պետութեան նախագահ Պ. Բիւնոս հետեւեալ անձինքը պաշտօնաց անուանելու: Պ. Բիւնոս արտաքին գործոց: Պ. Դէֆերըն Տալիս պատերազմի: Պ. Սթըլմըն ծովային գործոց: Պ. Տոպպէն ներքին գործոց: Պ. Բօկկի գանձուց և Պ. Բիւնոս թղթատարութեանց:

ՀՆԻՊԱՍՏԱՆ: Լիքսանդրիայ մերջին շաբաթեակով Պոմպիէն յունուար 31 թուով առնուած օրագիրները Ռան գունէն հետեւեալ լուրերը կ'առնեն, որոնք գեկտեմբեր 12 էն մինչեւ յունուար 14 կը հասնին: Կետին անցու գարձը խառնակ համար պիտանենք լուր գրած արգելքները գեկտեմբեր 25 ին իւր թաղ գեղապետը առանց մարդ կորսնցնելու ընջեց: Սթիլ զօրապետն ալ 14 ին Սարթապանի վրայ

բալեց թշուառին հետ դարձուելու, բայց անոր պատերազմի չ'սպասեցին: Թէպէտ լուրն մը ստորոտը ամուր պատնէշներով ամրացած էին, բայց անգղիացի թնդանօթին ձայնը լսելու և պէտ ձգեցին փախուս: Սթիլ զօրապետը անկից Բէկուի շրջակայները մարքելու գնաց, ուր կ'ըսուէր թէ պիտանենք բազմութեամբ կը ժողովուէին:

Բայց ամենէն կարեւոր լուրը Վիսթի մէջ եղած յեղափոխութիւնն է: Սիլանի թագուհւոյն ալ թագուհւոյն անուանեցաւ իր եղբորը ձեռք, որ տեղութեան մեծամեծներուն հետ մէկ եղած կ'ուզէր տեղութեան միացորդները արտաքին անգղիացի հետ քարէ կամ ըլլալով Սիլանի յեղափոխութեան անմիջապէս ետքը դեպքան խրկուեցաւ անգղիացի, որ պատերազմի գաւառի և հաշտութեան ըլլայ:

ԻՆՏԵՐՆԱԿԱՆ ԼՈՒՐԵՐ

Ուրբաթ օրը օգոստոսիա ինքնակալ սպորական հանգիսեւ Չրալանի Լարիէ մեղիթը գնաց ցորեկուան աղբիքին ներկայ գտնուելու:

Վիլիթէն ելլէն ետեւ Ն. Կ. Վ. Ե. հաժառութիւնը կազմով խաղաթիւի նորաշէն կամուրջը գնաց հասարակաց անցու գործի սկզբնաւորութիւնն ընելու: Դոստաւառ կայսրը կամուրջին գլուխը հասած ժամանակը սպորական աղբիքները կատարուեցան և Ն. Կ. Վ. Ե. թագուհւոյն կազմով անցաւ Ուրբաթ փախի կողմը, բազմութիւն թնդանօթի սկզբներով, որ Սիլանի Սիլանի կայսերական պաշտօնակալը շաբաթեակը արձակեց: Լիքսէն Ն. Կ. Վ. Ե. հաժառութիւնը ձի հեծաւ և նորէն լիսայ Կաբու գարձաւ կամուրջին վրայէն: Լիքսէն ժողովուրդը խառն բազմութեամբ սկսաւ անցնել երախտագիտութեան շերտեանը բարեմարտութիւններ ընելով մեր օգոստոսիա ինքնակալին անդին և պատուական կենացը:

— Տոմարի տեղակալ Վիլի պէյը շաբաթ օրը մայրաքաղաքէն մեկնեցաւ թիսապոլիսի շաբաթեակ իւր պաշտօնակալին երթալու:

— Լրտարին գործոց պաշտօնատան հաճութեան թղթակցութեանց գիւա:

նին տնօրէն Սայիտ պէյին գործով Օմիւնիա գտնուելուն պատճառաւ, իւր պաշտօնը առժամանակեայ կերպով իր ֆաթի փաշայի օրդի և լիքսէնի գիւա անդամ Բեռնի պէյին յանձնուեցաւ:

— Ուրուայ գնդապետ Պ. Բրիտ թոֆորդ անցեալ երկու շաբաթի մայրաքաղաք հասաւ Կարտաղէն գաւառով, կ'ըսեն:

— Զուհաստանի կր գրեն, որ Կաղիպէն մայրաքաղաքը երթելու իւր Զեքի Զեքի թղթատար շաբաթեակին գրագիրը կ'արէն անունն ու աստի մը հետ Կաղիպէն եղբորները որսորդութիւն ըրած ժամանակը երկու չարագործ գէմն ելան և իր զենքերն ու մանրկը ուղեցին: Կոյս մէջերին կ'իւր բացուեալ չարագործներուն մէկը սպաննուեցաւ և միւսն ալ վիրաւորուեցաւ: Կոյսին ու նաւատին ողջ առողջ հաւ դարձան:

— Ֆրանսիոյ լուրերն մարտ 2 թուին մէջ կը կարգաւոր, որ Կաղիպէ կայսերութեան կողմէն Կ. Պոլսու նաւը ընտիր դեսպան Պ. Տը Լաբու փեարուար 15/27 ին Վ իշնայէն ելեր փարիզ գացեր է:

— Տէրա լուրերը մարտ 4 թուով (ըստ նոր տուած) հետեւեալ լուրը կ'առայ, թայիլ լուրերն մարտ 2 թուէն առնելով:

— Կոյս լիքսէնի (Ս) թագուհւոյն հրաժարական տուաւ ու վողը ծամբայ պիտի ելլէ Կոստանդնուպոլիս երթալու, ուսկից խիստ երկար ժամանակէ ի վեր հեռացած էր: Կը կարծենք, որ Կոյսը զից և Լատիայ կառավարութիւններուն խնդրով Կոյս լիքսէնի փարիզէն ու Վ իշնայէն պիտի անցնի, որ Լիքսէնի գործերուն վրայք անոնց հետ խօսակցի: Գ

— Լիքսէն չորեքշաբթի գիշեր երկու գող լիքսէնի շաբաթ եկեղեցին կողոպտեցին. բայց հետեւեալ օրը իւրեք տարի մէջ բռնուեցան և տեսչու թեան բանտը խրկուեցան: Կոյսը ցուած բաները վերստին եկեղեցին դարձան:

Կոյս գողերը եօթը տարի առաջ նոյն եկեղեցին կողոպտողներն են, որ տեսչութեան ատենան իրենք բերտալնին խառնակներ են:

ԲԱՆԱՍԻՐԱՆ

ԱԳՋԱՅԻՆ ՄԱՏԵՆԱԳՐՈՒԹԻՒՆ

Ձեռագիրներու խաղաղութեան առաջադրութիւն մը և խաղի մը հին յիշատակները — վրայ պիտի լինին:

Հարանկութիւն տես թիւ 58:

Լ

ՃԱՌԻ ՍՐԱՌՅԵ ԲԱՐՍԻ ԿԵՍԱՐՈՒ ՅԱՆԱԳՐԱՎ ԳԵՑՈՐԵՑ: Հինգ ձեռագիրներուն մէջ ըստ ամենայն մասին առաջին յարգը պէտք է որ աւստրուի: Կոյս մէկ օրինակը 1830 թուին Վ իշնայի Սուրբ Կաղարութեան տալու է Սիլիթարեան հարց ձեռքը: Զիշեալ հարցերը հին և ըստոյց ձեռագիր մը ձեռք ձգելու համար երկար ժամանակ սպասեց ու փրն արուեր են ալ նէ, վերջապէս յոյսերին կորելով, նոր և անստոյգ օրինակի մը վրայ տպեր են, որուն որչափ նոր, ուր և երբ կամ որուն ձեռք գրուած ըլլալն ալ չեն նշանակեր, գուցէ յիշատակարան և թուագիր չունենալուն համար: Զուտաբանին մէջ կ'ըսեն՝ վաղու ևս ձեռնարկեալ էր մեր ի տիպ ստրա, եթէ հին և ստոյգ օրինակի չէր կալեալ անի. բայց արդ ի գերեւ ել

եալ, լուր համարեցոր միով որ ի ձեռքին շատանալ, թէպէտ և ոչ հին և ոչ ընտիր գրութիւն, այլ վերագիր բազմութեամբ և յանձնութեան և զաւարեալ: Կոյսի խաղաղութեան ձեռագիրն մը քիչերէ իրենց խօսքով և իստ Կոյս բնագրին և մանաւանդ ըստ կարգի բանիցն պահանջեց որ օրը բազմեց, ուղղեց ըսելով խել մը չուրիք իրաւանքներ ու միտութիւններ ալ իրենք մայրենեակ ընծայեց են ի լոյս, ինչպէս յետոյ պիտի ցուցնենք քաղաքում մը, բայց հիմա միայն սա կ'ըսենք, որ յաւաքաբանուն մէջ յիշած և քանի մը տեղ անուանած ըլլալուն համար փոխելու խղճմունքիւն ըրած 28 երրորդ երեսին իշեւ բային անստոյգ եղանակը մեր ձեռագրին մէջ իշեւ գրուած է, և 6 երրորդ երեսին մէջ քանի մը տեղ կ'ըսուած իշեւ բառը, որ փոխելով իշեւ գրուած խղճմունքութիւն չեն ըրած, նոյնպէս մեր օրինակին մէջ իշեւ գրուած է:

Լիքսէն պայտիս ընտիր մատենա գրութեան մը այնպիսի գրաւի վրայ պահանջով և ազաւազութիւններով, որոնք ընթերցողը գիւրաւ կրնայ նըմարել, ազգին մէջ երեւցած օրէն, կը փափաքէին ազգայինք անոր մէկ հին և ընտրեալ օրինակը ձեռք ձգելու, որն որ, մեր Լարսէնի վեցօրեայ Լարսէն ձեռքանք քանիցէր գործերը ողջա

միտ վարդապետութեամբ և սքանչելի պերճախօսութեամբ զարդարուն և յըստակ բանիւք ի զարգացու մն հոգի, որ հասակի եկեղեցւոյ մանկանքը ջամբած ըլլալուն համար, Սթիլ Բարալի պէս Լատուածարեալ շաբաթեակի մը գարձքերուն մէջ գաղթի գիշեր ունի և պիտի երեւելին ըլլալն գաղթ: մեր գրական նախեան ալ առաջին ոսկեղէն դարուն պէն է հինգերորդ դարուն թուագիւններէն և մեր երանաշնորհ թարգմանչը երեւելի վատասկոյը մէկն է, ինչպէս գրութեանը վրէժ ունի ալ կը վրայէ, մի միայն անոնց և այն ժամանակին ըլլալուն, ինչպէս կը վրայեն նաեւ շատերը, որով և հայ գրականութեան ալ առաջին աստիճանի վրէժ մանրութեան կարգէն է:

Ինչպէս որ այսպիսի մասնադրութեան մը հնապէս և ամենընտիր օրինակը ձեռք ձգելով ձգուել մեծ կուրաւ մին էր հայ գրականութեան համար, ասանկ ալ ձեռք ձգուել մեծ գիւտ մը պէտք է որ համարուի: Լիքսէն պայտ օրագրութեան առաջին ունից պայտի օրինակի մը շաբաթ 11/22 և քրիստոսի 1187 թուականին, Բագրաւ տուեալ թագաւորութեան ժամանակը, Բարսէլ Կաթողիկոսին օրով լիքսէն շաբաթ շաբաթի կողմէն վաւեր, Զուտաբան անուն հմուտ վարդապետի մը ձեռքը գրուած, ինչպէս

կը յիշատակարանին ոճը կը ցուցնէ, որ ըսել կ'ըլլայ այս օրուան օրս 666 տարեան գրութիւն: Ինչպէս հայ գրականութեան առաջին պայտինքն հինգերորդ ասկեղէն դարուն թարգմանուած, նոյն և երկրորդ պէն է երկրորդ ասկեղէն դարուն օրինակուած, արդեօք ասկէ ընտիր և ասկէ ստոյգ օրինակ մը կրնար սպասուիլ:

Ձեռագիրն վերջը գրուած քանի մը տարի յիշատակարաններէն և կը գրուած նաեւ, որ այն ձեռագիրը թագաւորութեան ընտիր տեղեւոր յարձակման տարիները՝ Լիքսէն քաղաքին վրայ ալ յարձակելով ամեն բան քանդած և աւերած ժամանակին, անոնց հարուածներէն աղաւտած՝ շաբաթ 11/22 թուականին կ'ըլլայ Սիլ քաղաքը բերուեր է Ռուս բիւնայի թագաւորութեան օրով: Բերտոսի 1236 թուականին կամ ասկից 617 տարի յետոյ: շաբաթ 11/22, կամ Բերտոսի 1386 թուականին պէն է Լիքսէնից: Լիքսէնից թագաւորութեան բարձման ժամանակները Սթիլ քաղաքը կը գտնուէր, ըստ վրայ յուրեան անոր վերջը ետքէն գրուած յիշատակարանի մը: Լիքսէն պայտ ևս կալին այսպէս խել մը ձանապարհորդութեան երէ տեսեւ, չենք գիտեր երբ

1 Կոյս յիշատակարանները ուրիշ անգամ կը հրատարակուէին:

